

מרכז המידע למודיעין ולטרור
המרכז למורשת המודיעין (מל"מ)

9 במרץ 2008

**פיגוע ירי בישיבת מרכז הרב בירושלים במהלכו
נרצחו שמונה תלמידי ישיבה. המחבל, שביצע
את הפיגוע, הוא ערבי תושב מזרח ירושלים,
נושא תעודת זהות ישראלית. לפי שעה לא ברור
מיהו הארגון העומד מאחורי הפיגוע.**

למעלה: זירת הפיגוע בישיבת מרכז הרב. למטה מימין: ספר תורה מגואל
בדם. משמאל: טלית קטן מגואלת בדם (צילום: לע"מ, 6 במרץ)

כללי

1. ב-6 במרץ 2008 ביצע מחבל פיגוע הרג בישיבת מרכז הרב שבירושלים, מרכז הציונות הדתית, באמצעות ירי מרובה קלציניקוב, שהיה ברשותו. **בפיגוע נהרגו 8 תלמידים** ונפצעו 10, מהם שלושה באורח קשה ואחד באורח בינוני. עד כה לא ברור איזה ארגון טרור עומד מאחורי הפיגוע. ארגוני הטרור הפלסטינים נמנעו עד כה מליטול אחריות על הפעולה.

2. המחבל שביצע את הפיגוע הוא **עלא' האשם אבו אדהים**, תושב ג'בל מכבר, שבדרום מזרח ירושלים. המחבל היה נהג הסעות, בעל תעודת זהות ישראלית (כחולה), **והדבר הקל על תנועתו בשטח ישראל**. נראה לנו כי מקום הפיגוע לא נבחר באופן אקראי וכי לפיגוע קדמו הכנות מדוקדקות, כולל איסוף מידע על מקום הפיגוע ושגרת הפעילות בו.

3. זהו פיגוע ההרג השני המבוצע בשנת 2008. הפיגוע הקודם בוצע בדימונה ע"י מחבל מתאבד מחמא"ס (4 בפברואר). כתוצאה ממנו נהרגה תושבת העיר ומספר תושבים נפצעו.¹ פיגוע ההרג האחרון בירושלים היה פיגוע התאבדות בצומת הגבעה הצרפתית ב-22 בספטמבר 2004. מחבלת מתאבדת מפת"ח הפעילה מטען חבלה נגד שוטרי משמר הגבול, הרגה שני שוטרים ופצעה 17 בני אדם, שהיו במקום.

תיאור הפיגוע

4. ב-6 במרץ 2008 סמוך לשעה 20:45, נכנס מחבל לישיבת מרכז הרב בשכונת קריית משה שבכניסה לירושלים.² המחבל פתח באש מרובה קלציניקוב מוסתר, שהיה ברשותו. בתחילה ירה המחבל לעבר שני תלמידים, שניצבו סמוך לכניסה, משם הוא המשיך לספרייה ולאולם המרכזי, שם היו אותה שעה כ-80 תלמידים. המחבל פתח באש לעבר התלמידים והרג שלושה באולם המרכזי. תלמיד נוסף נורה ליד חדר מנהל הישיבה וזמן קצר לאחר מכן נורו עוד שניים נוספים. עדי ראייה סיפרו כי התלמידים הסתתרו מאחורי ארונות הספרים והמחבל עבר ביניהם וירה בתלמידים המסתתרים.

5. קצין בצנחנים, סרן דוד שפירא המתגורר בסמוך לישיבה, שמע את קולות הירי הגיע במהירות למקום וירה במחבל והרגו. סה"כ נהרגו שמונה תלמידים ו-10 נפצעו. מצבם של שלושה מהפצועים מוגדר כקשה, אחד נפצע בינוני והשאר באורח קל (דובר צה"ל, 7 במרץ, ynet, 7 במרץ).

¹ ראו לקט: "פיגוע התאבדות במרכז מסחרי בדימונה כתוצאה ממנו נהרגה תושבת העיר ומספר תושבים נפצעו. למרות שמספר ארגונים נטלו אחריות לביצוע נראה כי הוא בוצע ע"י חולייה של הזרוע המבצעית טרוריסטית של חמא"ס, שהגיעה מחברון" (4 בפברואר).

² ישיבת מרכז הרב נוסדה על ידי הרב הראשי הראשון הרב אברהם יצחק הכהן קוק בשנת 1924 כמרכז רוחני שישלב את תורת ישראל עם תקומת עם ישראל. כיום הישיבה היא אחד ממרכזי התורה הגדולים בארץ, מעוז הציונות הדתית. בישיבה מתגוררים כמה מאות תלמידים, רובם בגילאי 18-30.

6. מיד לאחר הפיגוע עצרו כוחות הביטחון הישראליים שמונה חשודים בסיוע למחבל. לדברי מפקד מחוז ירושלים תוכנן האירוע עוד קודם לפעולת צה"ל בעזה והמחבל ערך במשך תקופה ארוכה תצפיות על זירת הפיגוע (ynet, 8 במרץ).

7. להלן שמות שמונת ההרוגים, כולם בני נוער, שלמדו בישיבה:

- א. יוחאי ליפשיץ ז"ל, בן 18 מירושלים.
- ב. יהונתן יצחק אלדר ז"ל, בן 16 משילה.
- ג. יונדב חיים הירשפלד ז"ל, בן 19 מכוכב השחר.
- ד. נריה כהן ז"ל, בן 15 מירושלים.
- ה. שגב פניאל אביחיל ז"ל, בן 15 מנווה דניאל.
- ו. אברהם דוד מוזס ז"ל, בן 16 מאפרת.
- ז. רועי רוט ז"ל, בן 18 מאלקנה.
- ח. דורון מהרטה ז"ל, בן 26 מאשדוד.

מודעת אבל שפרסמה ישיבת מרכז הרב על הירצחם של תלמידיה (אתר ישיבת מרכז הרב 9 במרץ)

זהות המחבל שביצע את הפיגוע

8. המחבל שביצע את פיגוע ההרג הוא **עלאא' האשם אבו אדהים**, בן 20, תושב ג'בל מכבר **שבדרום מזרח ירושלים**, אשר נשא תעודת זהות ישראלית. עלאא' אבו אדהים עבד כנהג הסעות של תלמידים (על פי מספר דיווחים בלתי מאומתים הוא עבד גם כנהג הסעות של ישיבת מרכז הרב). בני משפחתו של המחבל הקימו סוכת אבלים בה הוצגו דגלי חמא"ס וחזבאללה, אולם, הדגלים הוסרו מהמקום על פי דרישת משטרת ירושלים.

מימין: תמונת המחבל שביצע את פיגוע הירי (אתר גדודי עז אלדין אלקסאם, 9 במרץ). משמאל: אמצעי הלחימה שהיו ברשותו של המחבל המתאבד (משרד החוץ, 6 במרץ)

נטילות אחריות

9. **עד כה לא ברור מי הוא הארגון העומד מאחורי ביצוע הפיגוע בישיבת מרכז הרב.**

מיד לאחר הפיגוע נטלו על עצמם מספר ארגונים אחריות ביניהם :

א. "גדודי חופשיי הגליל – חוליית השהיד עמאד מע'ניה וחללי עזה" (אלמנאר, 6 במרץ). זוהי התארגנות שמאחוריה עומדים ערבים תושבי ישראל (יתכן בעלי זיקה לארגון חזבאללה)³. סוכנות מען מוסרת כי הפיגוע הוא משותף לארגון חופשיי הגליל ולחמא"ס אך ארגון "חופשיי הגליל" אינו מעוניין לחשוף את פרטי הארגון השותף לו בפיגוע (מען, 7 במרץ).

ב. **תנועת חמא"ס** פרסמה ידיעות סותרות באשר למעורבותה בפיגוע. בכיר בתנועה הודיע בעילום שם כי פעיל התנועה ביצע את הפיגוע (רויטרס, 7 במרץ). דובר הזרוע המבצעית-טרוריסטית גדודי עז אלדין אלקסאם, **אבו עבדה**, לא נטל אחריות רשמית לביצוע הפיגוע באומרו כי יתכן וההודעה מתעכבת בשל סיבות ביטחוניות. אבו עבדה הזכיר את העובדה כי על פיגוע ההתאבדות בדימונה נטלו גדודי עז אלדין אלקסאם אחריות יותר מיממה לאחר שבוצע (רדיו צות אלאקצא, 6 במרץ, ערוץ אלג'זירה, 7 במרץ).

³ ארגון "גדודי חופשיי הגליל" נטל אחריות לביצוע נגד שני מאבטחים של ישיבת עטרת כוהנים בעיר העתיקה בירושלים (10 באוגוסט 2007). יצוין כי ביוני 2004 הוגשו כתיבי אישום חמורים נגד חמשת חברי חוליית "גדודי חופשיי הגליל" תושבי כפר כנא וכפר מנדא שבגליל. החמישה הואשמו בקשירת קשר לביצוע פשע בנסיבות מחמירות פעילות בארגון טרור והתאחדות בלתי מותרת ניסיון לחטיפה בנסיבות מחמירות ועוד. החוליה נתפסה בעת שביצעה ירי לעבר ניידת משמר הגבול בצומת רימון שבגליל התחתון. ראש החוליה, מחמד ח'טיב נהרג מאש כוחות הביטחון (אפריל 2004). מאוחר יותר נודע כי מחמד ח'טיב גם עמד מאחורי רצח החייל אולג שייחט (יולי 2003). ביולי 2004 נדקר חייל בצומת גולני. מאחורי התקרית עמד אחיו של מחמד ח'טיב שטען כי ביצע את המעשה כנקמה על הריגתו (ynet, יולי 2004).

הדובר אבו עבדה מסרב ליטול אחריות על הפיגוע על רקע תמונות מזירת הפיגוע (אלג'זירה, 6 במרץ)

תגובות

הרשות הפלסטינית

10. יו"ר הרשות הפלסטינית, אבו מאזן הסתפק בהודעת גינוי רפה ולקונית הקושרת את הפיגוע לפעילות הישראלית נגד הפלסטינים. בהודעה המגנה את הפיגוע נאמר כי אבו מאזן "מתנגד לכל פעילות הפוגעת באזרחים פלסטינים או ישראלים" (סוכנות ופא, 6 במרץ).

תושבי רצועת עזה

11. עם היוודע דבר הפיגוע מסר רדיו צות אלאקצא של חמא"ס על תהלוכות שמחה ספונטאניות ברחבי הרצועה. כתוצאה מיריות שמחה בעיר דיווח מפקד משטרת עזה על פציעתם של תשעה אזרחים (רדיו צות אלאקצא, 6 במרץ).

חוגגים בעזה (ערוץ אלמנאר, 6 במרץ)

חמא"ס

12. תגובות חמא"ס :

א. דובר חמא"ס **אימאן טה** אמר כי על ישראל לשלם מחיר על התקיפות שלה בעזה. לדבריו, מוכיח הפיגוע כי "ההתנגדות הפלסטינית" פועלת ביהודה ושומרון למרות התיאומים של מנגנוני הביטחון של הרשות הפלסטינית עם ישראל (Palestine-info, 6 במרץ).

ב. סגן יו"ר הלשכה המדינית של חמא"ס, **מוסא אבו מרזוק**, אמר כי פעולת ההתאבדות התבצעה במסגרת "התגובה הטבעית לפשעי הכיבוש" (Palestine-info, 8 במרץ). מוסא אבו מרזוק סרב גם הוא לאשר או להכחיש את אחריות חמא"ס לפיגוע.

ג. **סאמי אלוהרי** דובר מטעם חמא"ס אמר כי הפעולה מוכיחה את המשכה של "ההתנגדות" על כל צורותיה, כולל פעולות התאבדות (Palestine-info, 8 במרץ).

הג'האד האסלאמי בפלסטין

כרזה שפורסמה לכבודו של המחבל (אתר סראיא אלקדס, 9 במרץ).

13. באתר האינטרנט של הג'האד האסלאמי בפלסטין פורסמה כרזה לכבודו של המחבל בזו הלשון: "אלפי לבבות מלווים אותך כחתן בליל כלולותיו למרומים [קרי: לגן עדן]. עליך [קרי: בשל לכתך מעימנו] דמעות רבות זולגות מהשמים. בראותנו את ארון קבורתך נישא, הדבר הרווה את [צימאון] כולנו כהילה שופעת כבוד. פלוגות ירושלים מברכות על הפעולה ההירואית [שהתבצעה] בעיר ירושלים הכבושה, אשר הובילה למותם של עשרה ציונים ופציעת רבים [מהם], ואשר בוצעה על-ידי המחבל עלא' האשם אבו אדהים" (אתר סראיא אלקדס, 9 במרץ).

חזבאללה

14. דוברים וכלי התקשורת של חזבאללה שיבחו את הפיגוע ה"איכותי" ואת "היצירתיות" שבו. יחד עם זאת דוברי חזבאללה **נמנעו** מליטול אחריות על ביצוע הפיגוע או אף **הכחישו** את מעורבות הארגון בביצועו. להדלפות בתקשורת מטעם מקורות פלסטינים לפיהם חזבאללה קשור למבצע הפיגוע **אין עד כה אימות**.

ערוץ אלנמאר חזבאללה מודיע על הפיגוע (ערוץ אלמנאר, 6 במרץ)

ירדן

15. שר ההסברה הירדני, **נאצר ג'ודה**, הבהיר בתגובה לפיגוע בירושלים כי ירדן מתנגדת לכל פעולה שפוגעת באזרחים. עם זאת הוסיף, כי פעולה זו דומה לפעולות שביצעה ישראל ברצועת עזה⁴.

16. משרד הפנים הירדני אסר על דודו של מבצע הפעולה לפתוח סוכת אבלים בעמאן. קרובי משפחתו של המחבל שביצע את הפיגוע וגורמי אופוזיציה ירדניים הביעו מורת רוח מכך (סוכנות הידיעות הירדנית, 7 במרץ).

⁴ השוואה זאת אינה נכונה משום שברצועת עזה לא פגעה ישראל באזרחים בכוונת תחילה.